

PI 4189

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE ISTORIE "NICOLAE IORGA"

**STUDII ȘI MATERIALE
DE
ISTORIE MEDIE**

**VOLUMUL XX
2002**

MUZEUL BRĂILEI

EDITURA ISTROS

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE "NICOLAE IORGA"

STUDII ȘI MATERIALE
DE
ISTORIE MEDIE

VOL. XX, 2002

SUMAR

IN MEMORIAM EMIL TURDEANU

VIOLETA BARBU, Emil Turdeanu (10 Noiembrie 1911 – 14 Ianuarie 2001).....	11
ANDREI PIPPIDI, Noi izvoare italiene despre Vlad Țepeș și Ștefan cel Mare.....	15
PETRE Ș. NĂSTUREL (Paris), Radu Vodă cel Mare și Patriarhul de Constantinopol Ioachim I-ul.....	23
ALEXANDRU MAREȘ, Povestea călugăriței care și-a scos ochii (<i>versiunea din codicele Drăgamu</i>)	33
MARIA MAGDALENA SZÉKELY, ȘTEFAN S. GOROVEI, Documente regăsite dintr-o arhivă pierdută.....	45
ANDRONIKOS FALANGAS (Iannina), Conflictele dintre Gabriel Báthory, Radu Șerban și Radu Mihnea pentru Țara Românească în lumina unui izvor grecesc necunoscut	53

ECONOMIE ȘI SOCIETATE

TÜDÖS S. KINGA, Testamentul și comportamentul testamentar al transilvănenilor din secolul al XVI-lea și al XVII-lea	63
---	----

MĂRIA PAKUCS, Comerțul cu mirodenii al orașelor Brașov și Sibiu în prima jumătate a secolului al XVI-lea	73
CONSTANȚA GHIȚULESCU, Familie și societate în Țara Românească (secolul al XVII-lea).....	89

GÂNDIRE ȘI PRACTICĂ POLITICĂ

VIOREL ACHIM, Structuri ecleziastice și politici confesionale în spațiul balcanocarpatic în secolul al XIII-lea	115
ȘERBAN MARIN, Comunitatea venețiană între <i>civitas</i> și <i>imperium</i> . Un proiect de transfer al capitalei de la Veneția la Constantinopol în conformitate cu cronicăa lui Daniele Barbaro.....	139
NAGY PIENARU, Otomanii și Hoarda de Aur. Relațiile lui Murad II cu Uluğ Mehmed.....	161
RALUCA RĂDULESCU (Dublin), Sir John Fortescue's <i>Governance of England</i>	181
TERÉZ OBORNI (Pécs), Tratatul de la Gilău.....	189
CRISTIAN ANTIM BOBICESCU, Pe marginea raporturilor lui Jan Zamoyski cu Moldova și Țara Românească.....	201
CRISTIAN LUCA, Nouvelles données sur l'écho européen des campagnes militaires antiottomanes entreprises par Michel le Brave.....	207
PAUL CERNOVODEANU, Politica orientală engleză între 1733-1739. II. Anglia și războiul austro-ruso-turc (1736-1739).....	213
EUGEN DENIZE, Roma și imperiul ei în cultura română (sec. XVII – începutul sec. XIX).....	231

CARTOGRAFIE; RELATĂRI DE CĂLĂTORIE

DAN DANA, MĂRIUCA RADU, Transilvania pe Harta de la Hereford (sec. XIII).....	253
ILEANA CĂZAN, Cursul Dunării și bazinul pontic în hărți germane din sec. XVI-XVII.....	267
VIRGIL CIOCÎLTAN, Georg Christoph Fernberger, un călător austriac prin Dobrogea și Moldova în anul 1592.....	285
EUGEN CIURTIN, Spătarul Nicolae "Milescu": Imaginea Siberiei și Chinei în context european (I).....	289

DISCUȚII

FANIS DASOULAS (Iannina), Despre Malacașenii din Pindul medieval. Albanezi sau Vlahi?.....	313
ȘTEFAN ANDREESCU, Noi știri despre exportul de cereale prin Cetatea Albă și gurile Dunării (prima jumătate a secolului al XV-lea).....	321
MIRCEA CIUBOTARU, Revizuire toponimice: Fălciul.....	327
ADRIAN TERTECEL, O problemă de geografie istorică. Cernavodă și Cervena Voda.....	343

RECENZII ȘI NOTIȚE BIBLIOGRAFICE..... 363

Historia Manet. Volum omagial Demény Lajos Emlékkönyv, editori: Violeta Barbu și Tüdös S. Kinga, București-Cluj, Editura Kriterion, 2001, 552 p (*Antal Lukács*); Alexandru V. BOLDUR, *Adunările de stări sociale în istoria Moldovei și a Țării Românești. Sfatul mare de obște*, București, Editura Albatros, 2001 (C. Bălan); *Europe and the Porte: New Documents on the Eastern Question*, vol. I, *Swedish Diplomatic Reports, 1795-1797*, 396 p.; vol. II, *Swedish Diplomatic Reports, 1798-1799*, 291 p., Edited by Veniamin Ciobanu, Introduction and Notes translated by Lucian-Dumitru Dîrdală. The Center for Romanian Studies, Iași-Oxford-Portland, 2001 (*Paul Cernovodeanu*); *Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, coordonator: Adrian Andrei Rusu; autori: Adrian Andrei Rusu, Nicolae Sabău, Ileana Burnichioiu, Ioan Vasile Leb, Maria Makó Lupescu, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000, 286 p. (*Lidia Gross*); *Istoria Cotrocenilor în documente (secolele XVII-XX)*, coord. Carmen Păsculescu-Florian și Marian Constantin, volum întocmit de: Mariana Lazăr, Mihail-Minel Ipate, Benonia Jităreanu, Gabriela Lupu, Mirela Târnă, Ani Constantin, Marian Constatin, Ștefania Ciubotaru, Diana Fotescu, Nicoleta Gură, Constantin Căzănișteanu, Muzeul Național Cotroceni, Editura Sigma, 2001, 422 p. + il.; Mihail M. ANDREESCU, *Istoricul mănăstirii Trivale*, București, 2001, 341 p. + il. (*Violeta Barbu*); Mihail M. ANDREESCU, *Istoricul mănăstirii Trivale de la fundare până la 1800, domeniul funciar și fondul de documente*, București, 2001, 343 p. + h. și pl. (C. Bălan); Dan Nicolae BUSUIOC-Von HASSELBACH, *Țara Făgărașului în secolul al XIII-lea. Mănăstirea cisterciană Cârța*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 2000, vol. I, 338p., vol II, 363p +39 fotografii, hărți și planuri (*Antal Lukács*); Bogdan-Petru MALEON, *Preoții de mir în Evul Mediu românesc. Note preliminare*, în "Analele Științifice ale Universității <<Al. I. Cuza>> din Iași (serie nouă). Istorie", XLII-XLIII, 1996-1997, [Iași, 2000,] p.5-12 (*Maria Magdalena Székely*); Constantin REZACHEVICI, *Rolul românilor în apărarea Europei de expansiunea otomană secolele XIV-XVI – Evoluția unui concept în contextul vremii -*, București, Ed. Albatros, 2001, 535 p.+il. (*Paul Cernovodeanu*); Gherontie COTORE, *Despre articușurile ceale de price, Sâmbăta Mare – 1746* (ed. Ioan Gabor, Mihai Alin Gherman, Laura Stanciu; prefață: Iacob Mârza), Alba-Iulia, 2000, 241 (-243)p.+il., Bibliotheca Universitatis Apulensis (*Paul Cernovodeanu*); Paul PĂLTĂNEA, *Neamul logofătului Costache Conachi*, București, Editura Albatros, 2001, 368 (-370)p (*Paul Cernovodeanu*); Ștefan ANDREESCU, *Din istoria Mării Negre (Genovezi, români și tătari în spațiul pontic în secolele XIV-XVII)*, București, Editura Enciclopedică, 2001, 329 p. [Bibliotheca Pontica-3] (*Ovidiu Cristea*); Yücel ÖZTÜRK, *Osmanlı hakimiyetinde Kefe, 1475-1600* (Caffa sub stapînirea otomană, 1475-1600) Ankara, 2000, 570p (*Anca Popescu*); Ion DUMITRAȘCU, Mariana MAXIMESCU, *O istorie a Brașovului (din cele mai vechi timpuri până la începutul secolului XX)*, Brașov, Edit. Phoenix, 2001, 208p (*Bogdan Florin Popovici*); Jacques ROLLET, *Les turcismes en serbo-croate, bulgare, grec, roumain et hongrois*, Istanbul 1996 (*Anca Popescu*); 82 Numaralý Mühimme Defteri (1026-1027/1617-1618), Ankara, 2000, 313p.+176 pl (*Anca Popescu*);

TÜDÖS S Kinga, *Erdélyi hétköznapok I. Rákóczi György hadiszemléje a Székelyföldön, 1635*, Osiris Kiadó, 2076 p. + 6 pl. + 8 hárți (Violeta Barbu).

Andrei EȘANU, Valentina EȘANU, *Moldova medievală. Structuri executive militare și ecleziastice. Studii*, Chișinău, Editura Arc, 2001, 381 p (Șerban Papacostea); "Oriente Moderno", XX (LXXXI), n.s., 1, 2001 (Șerban Papacostea); Harald ZIMMERMANN, *Der Deutsche Orden im Burzenland. Eine diplomatische Untersuchung*, Köln, Weimar, Wien, Böhlau Verlag, 2000, XI+246 p.+5 planșe (Șerban Papacostea); *Transilvania și sașii ardeleni în istoriografie. Din publicațiile Asociației de Studii Transilvane Heidelberg*, Edit. Hora Sibiu și Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde e.V. Heidelberg, 2001, 223 p (Bogdan Florin Popovici); Ovidiu CRISTEA, *Das Schwarze Meer (1261-1453) in der rumänischen Historiographie der letzten 50 Jahre*, "Jahrbücher für Geschichte und Kultur Südosteuropas", II, 2000, p. 79-89(Șerban Papacostea); *Izvoare istorice suedeze privind răscoala lui Horea (1784-1785)*, ediție de George Cristea și Nicolae Edroiu, Cluj-Napoca, 2001, XXV + 249 p (Șerban Papacostea); Andrei PIPPIDI, *Basilea kai authentia. Quelques considérations a propos des "Einseignements" de Neagoe Basarab*, în "Méditerranées. Revue de l'association méditerranées", no. 26-27, 2001, *Studia pontica*, p. 151-173 (Șerban Papacostea); *Ottoman-polish diplomatic relations (15th-18th century)*. An annotated edition of Ahdnames and other documents, by Dariusz Kolodzeiczky, Brill, Leiden, Köln, 2000 (Cristian Antim Bobicescu); Șerban PAPACOSTEA, *Welthandel und Weltpolitik im Spätmittelalter*, în vol. Michael Sommer (hrsg.), *Die Levante. Beiträge zur Historisierung des Nahostkonflikts*, Freiburg i Breisgau, 2000, p.131-142 (Ovidiu Cristea); Angelika SCHASER, *Reformele iozefine în Transilvania și urmările lor în viața socială. Importanța edictului de concivilitate pentru orașul Sibiu*, Sibiu, Edit. Hora, 2000, 304 p (Bogdan Florin Popovici); Paolo CECCOLI, *Papi o Principi? Potere, Arte, Lussuria, Scandali nella Curia di Roma*, Atlante della storia della Chiesa, 1^a edizione, febbraio 1999. Demetra SRL, 93 pagini (Mariana Petre); Șerban PAPACOSTEA, *Evul Mediu românesc. Realități politice și curente spirituale*, București, 2001, 397p. (Anca Popescu); *Politics and diplomacy in early modern Italy: the structure of diplomatic practice, 1450-1800*, edited by Daniela Frigo, Cambridge Studies in Italian History and Culture, Cambridge University Press, Cambridge (UK), 2000, 262 pp. (Cristian Luca).

INDICELE BIBLIOGRAFIC al volumelor XI (1992) – XX (2002) (Ovidiu Cristea, Gheorghe Lazăr) 431

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE “NICOLAE IORGA”

STUDII ȘI MATERIALE

DE

ISTORIE MEDIE

VOL. XX, 2002

SOMMAIRE

IN MEMORIAM EMIL TURDEANU

VIOLETA BARBU, Emil Turdeanu (10 Novembre 1911- 14 Janvier 2001).....	11
ANDREI PIPPIDI, Quelques nouvelles sources italiennes sur Vlad l'Empaleur et Etienne le Grand.....	15
PETRE Ș. NĂSTUREL, Radu le Grand de Valachie et le Patriarche Joachim I ^{er} de Constantinople.....	23
ALEXANDRU MAREȘ, Le récit de la nonne qui s'est arraché les yeux (La version du <i>Codex Drăganu</i>).....	33
MARIA MAGDALENA SZÉKELY, ȘTEFAN S. GOROVEI, Documents retrouvés des archives perdues.....	45
ANDRONIKOS FALANGAS, L'invasion de Gabriel Báthory en Valachie et la rivalité entre Radu Șerban et Radu Mihnea à la lumière d'une source grecque inconnue.....	53

ÉCONOMIE ȘI SOCIÉTÉ

TUDOS S. KINGA, Le testament et le comportement testamentaire en Transylvanie (XVI ^e - XVII ^e siècles).....	63
MÁRIA PAKUCS, Le commerce des épices à Braşov et à Sibiu dans la première moitié du XVI ^e siècle.....	73
CONSTANȚA GHIȚULESCU, Famille et société en Valachie (XVII ^e siècle).....	89

PENSÉE ET PRATIQUE POLITIQUE

VIOREL ACHIM, Structures ecclésiastiques et politiques confessionnelles dans l'espace balcano-carpatique au XIII ^e siècle.....	115
ȘERBAN MARIN, La communauté vénitienne entre <i>civitas</i> et <i>imperium</i> . Un projet de translation de la capitale de Venise à Constantinople selon la chronique de Daniele Barbaro.....	139
NAGY PIENARU, Les Ottomans et la Horde d'Or. Les relations de Murad II avec Ulug Mehmed.....	161
RALUCA RĂDULESCU, Sir John Fortescue's <i>Governance of England</i>	181
TERÉZ OBORNI, Le traité de Gilău.....	189
CRISTIAN ANTIM BOBICESCU, En marge des rapports de Jean Zamoyski avec la Moldovie et la Valachie.....	201
CRISTIAN LUCA, Nouvelles données sur l'écho européen des campagnes militaires antiottomanes entreprises par Michel le Brave.....	207
PAUL CERNOVODEANU, La politique orientale anglaise entre 1733-1739.II. L'Angleterre et la guerre entre l'Autriche, la Russie et l'Empire ottoman (1736-1739).....	213
EUGEN DENIZE, Rome et son empire dans la culture roumaine (XVII ^e - début du XIX ^e siècle).....	231

CARTOGRAPHIE; RELATIONS DE VOYAGE

DAN DANA, MĂRIUCA RADU, La Transylvanie sur la mappemonde de Hereford (XIII ^e siècle)?.....	253
ILEANA CĂZAN, Le Danube et la Mer Noire dans les cartes allemandes du XVI-XVII ^e siècles.....	267
VIRGIL CIOCÎLTAN, Georg Christoph Fernberger, un voyageur autrichien en Dobroudja et en Moldavie (1592).....	285
EUGEN CIURTIN, Nicolas "Milescu": L'Image de la Sibirie et de la Chine en contexte européen (I).....	289

DISCUSSIONS

FANIS DASOULAS, Les <i>Malakasioi</i> du Pind médiéval. Albanais ou Valaques?....	313
ȘTEFAN ANDREESCU, Nouvelles informations le commerce des grains à Moncastro et aux bouches du Danube.....	321
MIRCEA CIUBOTARU, Révisions toponimiques: Fălciul.....	327

ADRIAN TERTECEL, Un problème de géographie historique: Cernavodă et
Cervena Voda..... 343
 ADDENDA ET CORRIGENDA..... 347
 COMPTES-RENDUS ET NOTES BIBLIOGRAPHIQUES..... 363
 INDEX..... 431

THE RIVER DANUBE: The Trade in Spices and Brandy in the First Half of
the 17th Century..... 35
 STUDIU SI MATERIAL..... 36

DE
 DE

ISTORIE MEDIE..... 115
 VOI. XX, 2002..... 125
 The Danube in the 17th Century: The Role of the River in the
Trade of Spices and Brandy..... 35

CONTENTS

ADRIAN TERTECEL, Un problème de géographie historique: Cernavodă et
Cervena Voda..... 343
 ADDENDA ET CORRIGENDA..... 347
 COMPTES-RENDUS ET NOTES BIBLIOGRAPHIQUES..... 363
 INDEX..... 431

VIOLETA JABBU BARI, Un problema de geografia istorica: Cernavodă și
Cervena Voda..... 343
 ADRIAN TERTECEL, Un problème de géographie historique: Cernavodă et
Cervena Voda..... 343
 PETER & MASTURU, The Trade in Spices and Brandy in the First Half of
the 17th Century..... 35
 AL EXERCIU MATEMATICE, The Role of the River in the Trade of Spices
and Brandy..... 35
 MARIA MAGALIEA, EXERCIIU MATEMATICE..... 35
 AL EXERCIU MATEMATICE, The Role of the River in the Trade of Spices
and Brandy..... 35
 AL EXERCIU MATEMATICE, The Role of the River in the Trade of Spices
and Brandy..... 35

ADRIAN TERTECEL, Un problème de géographie historique: Cernavodă et
Cervena Voda..... 343
 ADDENDA ET CORRIGENDA..... 347
 COMPTES-RENDUS ET NOTES BIBLIOGRAPHIQUES..... 363
 INDEX..... 431

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE "NICOLAE IORGA"

STUDII ȘI MATERIALE

DE

ISTORIE MEDIE

VOL. XX, 2002

CONTENTS

IN MEMORIAM EMIL TURDEANU

VIOLETA BARBU, Emil Turdeanu (10 Novembre 1911-14 Janvier 2001),.....	11
ANDREI PIPPIDI, New Italian Documents Concerning Vlad the Empaler and Stephen the Great.....	15
PETRE Ș. NĂSTUREL, Radu the Great, prince of Wallachia, and the Patriarch of Constantinople Joachim I st	23
ALEXANDRU MAREȘ, The Tale of the Nun who pulled herself the eyes out (<i>Codex Drăganu</i> version).....	33
MARIA MAGDALENA SZÉKELY, ȘTEFAN S. GOROVEI, Recovered Documents from a Lost Archive.....	45
ANDRONIKOS FALANGAS, The Invasion of Gabriel Báthory in Wallachia and the Struggle between Radu Șerban and Radu Mihnea as Reflected in an Unknown Greek Chronicle.....	53

ECONOMY AND SOCIETY

TÜDOS S. KINGA, Last Will connected Behaviour of Transylvanians in the XVI th - XVII th centuries.....	63
MÁRIA PAKUCS, The Trade in Spices of Brasov and Sibiu in the First Half of the XVI th century.....	73
CONSTANȚA GHIȚULESCU, Family and Society in Wallachia (XVII th century).....	89

POLITICAL THOUGHT AND ACTION

VIOREL ACHIM, Ecclesiastic structures and denomination policies in the Balkan-Carpatian Space in the XIII th century.....	115
ȘERBAN MARIN, The Venetian Community between <i>civitas</i> and <i>imperium</i> . A Project of Capital's Transfer from Venice to Constantinople, according to Daniele Barbaro's Chronicle.....	139
NAGY PIENARU, The Ottomans and the Golden Horde. The Relation of Murad II with Ulug Mehmed.....	161
RALUCA RĂDULESCU, Sir John Fortescue's <i>Governance of England</i>	181
TERÉZ OBORNI, The Treaty of Gilău.....	189
CRISTIAN ANTIM BOBICESCU, Note About Jan Zamoyski's Relations with Moldavia and Wallachia.....	201
CRISTIAN LUCA, Nouvelles données sur l'écho européen des campagnes militaires antiottomanes entreprises par Michel le Brave.....	207
PAUL CERNOVODEANU, England's Eastern Policy in 1733-1739.II. England and the Austrian-Russian-Turkish War (1736-1739).....	213
EUGEN DENIZE, Rome and the Roman Empire in the Romanian culture (XVII th - beginning of the XIX th century).....	231

CARTOGRAPHY; TRAVELLERS' ACCOUNTS

DAN DANA, MĂRIUCA RADU, Transylvania on the Hereford Map (XIII th century)?.....	253
ILEANA CĂZAN, The German Maps about the Danube and Black Sea Area (XVI th -XVII th century).....	267
VIRGIL CIOCÎLTAN, Georg Cristoph Fernberger, an Austrian Traveller in Dobruja and Moldavia in 1592.....	285
EUGEN CIURTIN, Nicholas the Spathary "Milescu": the Image of Siberia and China in European Context (I).....	289

DEBATES

FANIS DASOULAS, The <i>Malakasioi</i> of Pindus in the Middle Ages. Albanians or Wallachians?.....	313
ȘTEFAN ANDREESCU, New Informations about the Wheat Trade at Moncastro and Licostomo.....	321

MIRCEA CIUBOTARU, Toponymical Revisions: Fălciul.....	327
ADRIAN TERTECEL, A Question of Geographical History: Cernavodă et Cervena Voda.....	343
ADDENDA ET CORRIGENDA.....	347
REVIEWS AND BIBLIOGRAPHICAL NOTES.....	363
INDEX.....	431

POLITICAL THOUGHT AND ACTION

111	VICTOR ACHIM, European treaties and international politics in the Balkan-Carpathian space (1918-1940).....
130	SERBAN MARIN, The Vlachian Communities between loyalty and resistance. A Project of Cyril's Treaties from Vrancea to Constantia according to Danielescu Barbulescu's Chronicle.....
161	NADY PRINAKI, The Ottomans and the Golden Horde: The Kingdom of Poland in the 13th-14th centuries.....
181	RALUCA RADULESCU, The 19th-century Romanian Government of England.....
189	TIBERIUȘ DORNI, The Treaty of Oltina.....
201	CRISTIAN AVTIM-BODICEȘCI, Nicolae Bălcescu's relations with Moldavia and Wallachia.....
207	CRISTIAN LILIA, Nouvelles données sur l'histoire des campagnes militaires roumaines: les campagnes de Mihail în România și în Bucovina (1877-1878).....
213	PAUL GHEORGHIU-ARĂL, The 19th-century Romanian Empire in 1858-1859: England and the Austrian Empire (1858-1859).....
231	EUGEN DINIȘ, Roms and the Balkan Treaty in the Romanian culture (XVII- beginning of the XIX th century).....

CARTOGRAPHY, TRAVELLERS, ARCHIVES

231	DAN BANA, MARCUȘ BALIU, Transylvania on the historical map of the 18th century.....
241	LIANA CAZAN, The Ottoman maps about the Danube and Black Sea (XVI- XVII th century).....
251	VIRIL CIUCIATAN, Great European Travellers in Romania (1600-1800).....
261	Does the road network in 1917.....
271	EUGEN EUTIM, Nicolae Bălcescu: the legend of the hero.....
281	Changes in historical cartography (I).....

REVIEWS

313	FANIS DASOULAS, The Malesians of Thracia in the Middle Ages. Athinai: Ar Wallaschewsky.....
321	STEFAN ANDRESCU, New information about the Wallachian Treaty in Montenegro and Slavonia.....